

سرشناسه:	موسی پور، ابراهیم، گردآورنده، مترجم.
عنوان و بدیدآور:	مقدمه‌ای بر پژوهش دین عامیانه / گزیده و ترجمه‌ی ابراهیم موسی پور.
مشخصات نشر:	تهران: جوانه توس، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری:	۱۹۲ ص.
شابک:	9789649207360
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
یادداشت:	کتاب حاضر گزیده و ترجمه چند مقاله در حوزه‌ی پژوهش‌های دین عامیانه است.
موضوع:	دین - تحقیق - مقاله‌ها و خطابه‌ها
رده‌بندی کنگره:	۱۳۸۷ م۸/۵۰ BL۵۰
رده‌بندی دیویی:	۲۰۰
شماره کتابشناسی ملی:	۱۵۸۰۱۶۸

مقدمه‌ای بر پژوهش دین عامیانه

گزیده و ترجمه‌ی

ابراهیم موسی‌پور

نشر جوانه توس

۱۳۸۹

به استاد محمود روح‌الامینی

□ مقدمه‌ای بر پژوهش دین عامیانه

□ گزیده و ترجمه: ابراهیم موسی‌پور

□ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

□ چاپ اول، بهار ۱۳۸۹

□ طراح جلد: فرشید پارسی‌کیا

□ چاپ و صحافی: جهان کتاب

□ نشر جوانه توس. تلفن: ۶۶۹۷۰۶۷۷. پست الکترونیک: info@javanetoos.com

□ قیمت: ۳۹۰۰ تومان

ISBN: 978-964-92073-6-0

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۲۰۷۳-۶-۰

فهرست

۷.....	اشاره
۱۳	یادآوری
۱۵.....	درآمد پ. ه. وریهوف
۱۹.....	دین عامیانه..... چارلز ه. لانگ
۴۵.....	دین محلی..... ویلیم ا. کریستین (پسر)
۵۹.....	مسئله دین رسمی و دین عامیانه در مطالعات اسلامی..... ژاک واردنیورگ
۱۰۷.....	اسلام عامیانه رافائل پاتای
۱۱۷.....	دین عامیانه جوناتان پ. برکی
۱۳۷.....	یهودیت عامیانه رافائل پاتای
۱۵۱.....	دینداری عامیانه ی مسیحی..... زگوندو گالیلی
۱۵۹.....	بودیزم عامیانه داند ک. سویرر
۱۷۵.....	نمایه
۱۸۹.....	مآخذ مقالات

اشاره

مطالعه‌ی جوامع بشری بیانگر حضور گسترده، پایدار و عمیق دین در زندگی انسان بوده و نقش اساسی آن را در ساختار فرهنگی این جوامع باز نمایانده است. از این رو تلاش‌های محققان برای پژوهش در دین، پیوسته به حوزه‌های بیشتر و گسترده‌تری توسع می‌یابد. عمومیت رفتار دینی در جوامع انسانی، پیوسته بودن دین به زندگی و در نتیجه، اهمیت واقعی آن و نیز پیچیدگی‌های شگرف پدیده‌های دینی، اندیشه و توان بسیاری از پژوهشگران حوزه‌های گوناگون را به خود معطوف داشته است چنان‌که انسان‌شناسان، جامعه‌شناسان، روان‌شناسان، پدیدارشناسان، فیلسوفان و دسته‌های دیگر محققان، هر یک با وضع اصطلاحات خاص خود در تبیین دقیق‌تر عرصه‌ی مورد پژوهش خود کوشیده‌اند و چه بسا که بخش بزرگی از این نامگذاری‌ها و اصطلاح‌سازی‌های محققان، به تدریج به صورت اصطلاح‌شناسی رایج و عام مورد استفاده در همه‌ی پژوهش‌های دین‌شناختی درآمده است.

موضوع و همین‌طور اصطلاح دین عامیانه در مجموعه‌ی مطالعات دین‌شناسانه عموماً و در کشور ما خصوصاً هنوز به صورت یک واحد مستقل دین‌پژوهی مورد توجه قرار نگرفته است. در واقع با وجود انبوهی از

تحقیقاتی که تاکنون به زبان‌های بیگانه درباره‌ی دین عامیانه در سراسر جهان صورت گرفته، هنوز بحث واژگان و اصطلاحات این حوزه، موضوع تأمل و بررسی محققان است و هر یک برداشت ویژه‌ی خود را از این مبحث در آثار خود ارائه می‌کنند. برخی، دین عامیانه را با صورت ارگانیکی یک جامعه یکی دانسته‌اند و به نوعی آن را عبارت از دین ابتدایی یا دین عامه گرفته‌اند. برخی دین عامیانه را، دین مردم عادی در برابر دین روحانیان (دیناران)، تلقی کرده‌اند به این معنا که مردم عادی هر جامعه، به شیوه‌ی خاص خود و بنابر نیازها و فهم خودشان، دین را تفسیر و درک می‌کنند. گاهی دین عامیانه به مثابه‌ی باورها، شعائر، ارزش‌ها و هنجارهای غالب و رایج نزد یک ملت در نظر گرفته شده که در این معنا با دین عمومی یا دین مدّنی یکی انگاشته می‌شود. گاه نیز دین عامیانه را حتی عبارت از ترکیبی از باورها و اعمال سری دانسته‌اند که از دین عمومی متفاوت و متمایز است و میان قشرهای فرودست یک جامعه جریان دارد. برخی نیز دین عامیانه را به منزله‌ی دین توده‌های مردم در برابر دین پرهیختگان بصیر و عالم در یک جامعه تلقی کرده‌اند.

در مجموع می‌توان، دین عامیانه را صورتی از دین دانست که در برابر دین رسمی مطرح است. اگر منظور از دین رسمی، باورها و اعمالی باشد که نهادهای تخصصی و رسمی دینی، آن‌ها را تنظیم، تجویز و مقرر کرده و در جوامع معمول داشته و رواج داده‌اند، دین عامیانه را باید عبارت از باورها و رفتارهایی دانست که طبیعتی آشکارا دینی دارند ولی تحت سلطه و کنترل یک نهاد رسمی دینی نیستند. این دسته از باورها و رفتارها به صورت سرشتین در نهاد مردم عادی یک جامعه مندرج شده‌اند و در سطوح مختلف، هویت فرهنگی آنان را نیز شکل داده‌اند، از این رو، مطالعه‌ی دین عامیانه نه فقط به عنوان مبحثی تخصصی در دین‌پژوهی بلکه در جامعه‌شناسی و